

Badanie potencjału podmiotów ekonomii społecznej w kontekście usług dla uchodźców z Ukrainy

Stowarzyszenie Na Rzecz Spółdzielni Socjalnych
Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych

Poznań, 14 marca 2022 r.

WSTĘP

Inwazja wojsk rosyjskich na Ukrainę postawiła Polskę w obliczu kryzysu związanego z napływem dużej liczby uchodźców (osób przybywających z Ukrainy do Polski po 24 lutego 2022 roku) – 13 marca br. było to już ponad 1,7 mln osób. W celu wsparcia i wzmocnienia procesu przyjmowania i adaptacji osób uciekających z Ukrainy, Stowarzyszenie na Rzecz Spółdzielni Socjalnych w porozumieniu z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej, Regionalnymi Ośrodkami Polityki Społecznej, Ośrodkami Wsparcia Ekonomii Społecznej oraz Ogólnopolskim Związkiem Rewizyjnym Spółdzielni Socjalnych przeprowadziło działania mające określić potencjał ES, PS i PES w zakresie możliwości świadczenia usług obywatelom Ukrainy dotkniętym wojną.

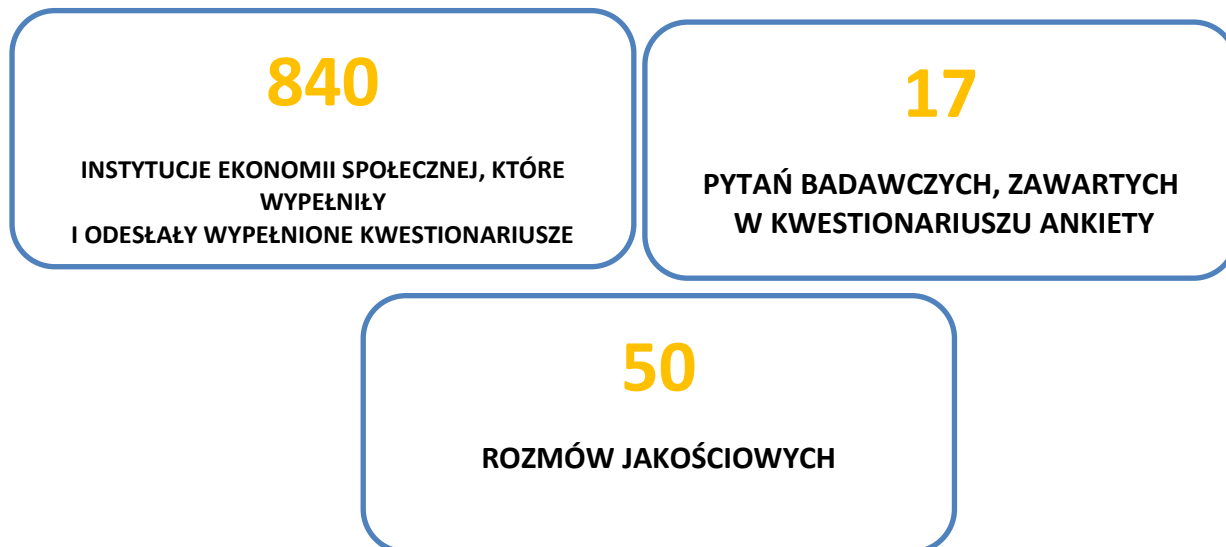
Mamy nadzieję, że przygotowana przez nas diagnoza pozwoli ministerstwom i instytucjom samorządowym przygotowującym programy wsparcia na zaplanowanie i wdrożenie konkretnych działań, które uwzględniłyby udział sektora ekonomii społecznej, który – i to chyba jeden z najważniejszych wniosków raportu – **zadeklarował ogromną gotowość do współpracy**. Warto podkreślić, że dotyczy to zarówno podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, które udzieliły odpowiedzi na pytania, jak i szeregu interesariuszy – ośrodków i instytucji wsparcia ekonomii społecznej. Jesteśmy przekonani, że gdyby nie współpraca całego sektora, stworzenie raportu w takim kształcie nie byłoby możliwe. Listę organizacji, które czynnie włączyły się w zbieranie informacji znaleźć można na końcu raportu.

Badanie ma charakter ciągły, systematycznie otrzymujemy kolejne informacje od podmiotów sektora ekonomii społecznej. Raport obrazuje dane zebrane na dzień 8.03.2022 r.

OPIS METOD BADAWCZYCH

Podstawą do opracowania niniejszego raportu stały się badania ankietowe przygotowane w oparciu o formularz wysyłany do OWES, OZRSS, ROPS oraz innych instytucji sieciujących (z prośbą o jego rozesłanie), a także udostępniony do wypełnienia podmiotom sektora ekonomii społecznej przez Internet (w tym Facebook).

Liczby:

840 instytucji złożyło kompletne formularze z odpowiedziami. Niektóre z instytucji nie wypełniły kwestionariusza ankiety z powodu braku czasu na udział w badaniu (ze względu na aktualnie świadczoną pomoc uchodźcom) lub brak możliwości odpowiedzi (choroba, wyjazd).

Badanie poszerzono w oparciu o informacje jakościowe zebrane na podstawie 50 telefonicznych wywiadów indywidualnych.

OPRACOWANIE PYTAŃ DIAGNOSTYCZNYCH

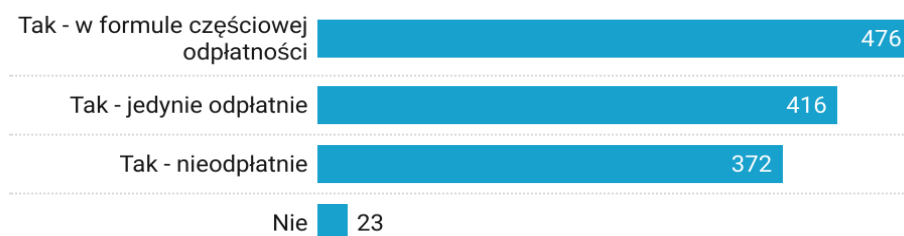
Podmioty sektora ekonomii społecznej udzielały odpowiedzi na następujące pytania:

Pytanie 1. Czy jesteście Państwo gotowi świadczyć usługi na rzecz społeczności ukraińskiej w przypadku uruchomienia programów rządowych bądź samorządowych? (można wskazać wiele opcji)

Organizacje w przytłaczającej większości zadeklarowały gotowość włączenia się w świadczenie usług na rzecz społeczności ukraińskiej. Obok możliwości świadczenia usług odpłatnie (416 wskazań, tj. 50% podmiotów, które odpowiedziały na wskazane pytanie), wskazywały wolę świadczenia usług zarówno w formie częściowej odpłatności pozwalającej na pokrycie niezbędnych wydatków (476 wskazań, tj.

57%), jak i nieodpłatnie (372 wskazania, tj. 44%). Jednocześnie w obliczu potężnego kryzysu humanitarnego i związanego z nim wymogu mobilizowania ogromnego potencjału kadry oraz infrastruktury wskazują, że szczególnie potrzebne będą programy rządowe lub samorządowe.

Pyt. 1. Czy jesteście Państwo gotowi świadczyć usługi na rzecz społeczności ukraińskiej w przypadku uruchomienia programów rządowych bądź samorządowych (można wskazać wiele opcji)? [N = 840], gdzie N = liczba wszystkich udzielonych na to pytanie odpowiedzi.

WNIOSEK – 817 organizacji z 840 zadeklarowało gotowość świadczenia usług. Pogłębiając wynik metodą wywiadu telefonicznego z organizacjami odpowiadającymi na pytania, udało się dookreślić, że świadczenie usług w sposób nieodpłatny ma swoje ograniczenia z uwagi na szybko kurczące się zasoby organizacji względem zgłaszanych im potrzeb. Niektóre organizacje wskazywały, że mogą świadczyć daną usługę nieodpłatnie przez okres np. miesiąca, bądź tygodnia.

REKOMENDACJA – rekomendujemy szybkie uruchomienie programów finansowania, które spowodują przedłużenie gotowości oraz sprawczości w zakresie świadczenia potrzebnych usług.

Cytat z badań pogłębionych-jakościowych – „Działania rozpoczęliśmy od samego początku, wiedzieliśmy, że trzeba pomagać. Chcemy działać i będziemy działać. Pytanie na ile nam starczy

zasobów i paliwa. W przypadku otwarcia programów pomocowych, wpisujemy się od razu, sami wiele już zrobiliśmy.“

Pytanie 2. Jaki rodzaj usług Państwo mogą świadczyć? (można zaznaczyć wiele)

PES deklarują wszechstronny i szeroki zakres świadczonych usług związany z zaspokojeniem bieżących potrzeb z wykorzystaniem wszelkich możliwych do uruchomienia potencjałów pozostających w gestii organizacji i w środowisku lokalnym. Uwzględniają wszelkie konieczne obszary obejmujące m.in.: organizowanie/koordynowanie pomocy (np.: w ramach centrum informacyjnego/koordynacyjnego), usług specjalistycznych (m.in.: terapeutycznych, psychologicznych), przygotowywania posiłków (również z dowozem), opieki (również dla osób z niepełnosprawnością), zapewnienia transportu, noclegu. W badaniach pojawiły się odpowiedzi jakościowe, które wskazują na dodatkowe usługi w zakresie prac prostych, wywozu śmieci, napraw technicznych, czy innych usług specyficznych dla działalności PES i PS.

Pyt. 2. Jaki rodzaj usług Państwo mogą świadczyć? (można zaznaczyć wiele) [N = 733], gdzie N= liczba wszystkich udzielonych na to pytanie odpowiedzi.

prowadzenie punktu informacyjnego w siedzibie podmiotu	240
usługi terapeutyczne i psychologiczne	204
prace porządkowe, prace proste	198
przygotowywanie posiłków	193
przygotowywanie posiłków z dowozem	181
organizacja świetlic dla dzieci w wieku szkolnym	174
opieka i adaptacja osób z niepełnosprawnością	138
transport towarów	137
bazy noclegowe	131
transport osób	128
usługi opiekuńcze nad osobami starszymi/zależnymi	126
dostępność powierzchni magazynowej np. na potrzeby dystrybucji żywności, środków rzeczowych wsparcia dla uchodźców	117
usługi rehabilitacyjne	114
opieka nad dziećmi przedszkolnymi	111
wykonywanie prac tj. rozmieszczanie łóżek, przygotowywanie baz dla uchodźców	111
opieka nad dziećmi do lat 3	59
usługi w zakresie prania	47

WNIOSEK – organizacje odpowiadając na zapotrzebowanie są w stanie świadczyć wiele usług, ponieważ posiadają odpowiednie doświadczenie oraz kadrę. Ich potencjał w zakresie świadczenia usług zawarty jest w wyodrębnionych kategoriach.

REKOMENDACJA – rekomendujemy szybkie uruchomienie programów, które umożliwiłyby uruchomienie zasobów PES i PS, niezbędne jest również prowadzenie koordynacji wsparcia, w zakresie kierowania strumieniem pomocy.

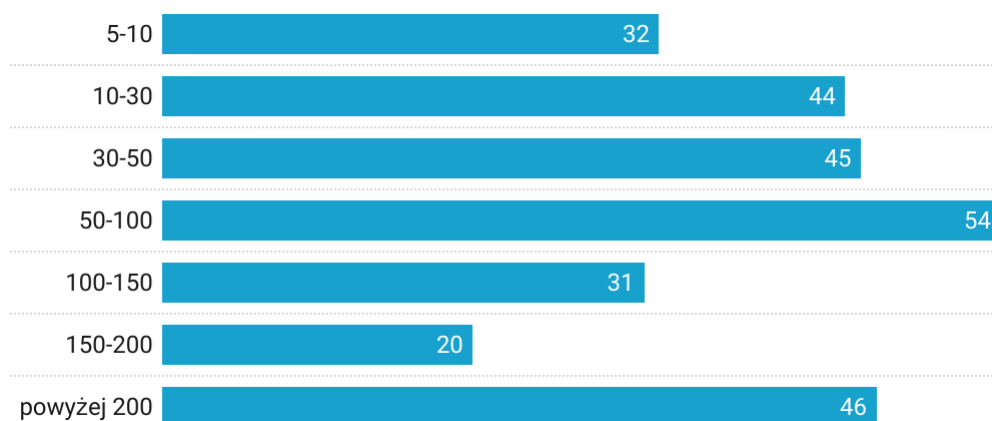
Cytat z badań pogłębionych-jakościowych – „*Robimy wiele, musimy robić wiele i robimy, najlepiej byłoby robić to, na czym znamy się najlepiej, chcemy wykorzystywać swój potencjał, ale oczywiście będziemy robić też to, co potrzeba.*”

W kolejnych pytaniach zwrócono się z prośbą o uszczegółowienie wstępnych deklaracji zakresu usług, jakie mogłyby zapewnić podmioty sektora ekonomii społecznej. Na pytania odpowiedziała część podmiotów, które w swoich odpowiedziach uwzględniły dotychczas prowadzone działania/posiadane potencjały. Z wywiadów pogłębionych wynika, że docelowy zakres możliwych do świadczenia usług jest większy, jednakże dla ich regularnego zapewnienia potrzeba zaangażowania dodatkowych zasobów/potencjałów najlepiej ze wsparciem władz samorządowych lub rządowych.

Pytanie 3. Ile posiłków dziennie bylibyście Państwo w stanie gotować – proszę zaznaczyć przedział.

Duża liczba (272) PES-ów zadeklarowała zdolność do przygotowywania posiłków dla uchodźców z Ukrainy o różnej skali – zazwyczaj kilkudziesięciu dziennie, choć również – co warto zaznaczyć – powyżej 100 posiłków na dzień.

Pyt. 3. Posiłki - zdolności wytwórcze. Ile posiłków dziennie bylibyście Państwo w stanie gotować – proszę zaznaczyć przedział [N = 272], gdzie N= liczba wszystkich udzielonych na to pytanie odpowiedzi.

WNIOSEK – organizacje zgłaszają potencjały wytwórcze posiłków zarówno na znaczną skalę (50 posiłków dziennie lub więcej), jak i mniejszą (do 50 posiłków dziennie).

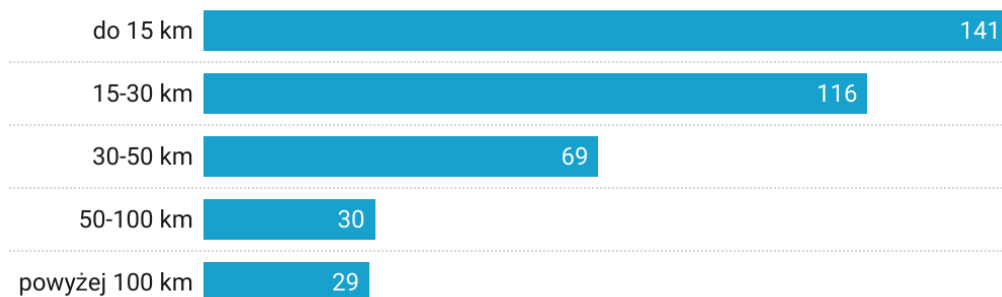
REKOMENDACJA – rekomendujemy wprowadzenie programów uzupełniających zapasy żywieniowe ale również skupiające się na cyklicznym świadczeniu posiłków. Z zebranych danych terenowych wynika, że znaczna część pomocy żywieniowej opiera się obecnie na dobrej woli przedsiębiorców i organizacji, które w długofalowej perspektywie nie będą w stanie świadczyć wsparcia nieodpłatnie.

Cytat z badań pogłębionych-jakościowych – „*Na ten moment gotujemy za własne pieniądze, ale zaraz będzie nam brakować na pensje. Muszą ruszyć programy finansujące posiłki, bez nich nasza pomoc się skończy.*”.

Pytanie 4. Do jakiej maksymalnej odległości mogliby Państwo realizować wskazane wsparcie (np. dowożenie posiłków)?

Organizacje mogą też przewozić posiłki (przygotowane samodzielnie lub przez inne podmioty) do uchodźców z Ukrainy przebywających na terenie lokalnym (zazwyczaj jest to obszar gminy lub powiatu).

Pyt. 4. Do jakiej maksymalnej odległości mogliby Państwo realizować wskazane wsparcie (np. dowożenie posiłków)? [N = 385], gdzie N = liczba wszystkich udzielonych odpowiedzi.

Cytat z badań pogłębionych-jakościowych – „Wsparcie wsparciu nie jest równe. My jako terapeuci możemy pracować nawet on-line. Z innym wsparciem będzie trudniej.”.

Pytanie 5. Ile dzieci moglibyście Państwo przyjąć pod opiekę (dotyczy dzieci do lat 3)?

Kilkadziesiąt podmiotów zadeklarowało zapewnienie opieki dzieciom do lat trzech (zarówno z wykorzystaniem potencjału organizacji jak i możliwości zorganizowania takiej opieki w najbliższym czasie, ale także przy uwzględnieniu rozwiązań dostępnych na terenie gminy).

Pyt. 5. Ile dzieci moglibyście Państwo przyjąć pod opiekę (dotyczy dzieci do lat 3)? [N = 88], gdzie N = liczba wszystkich udzielonych na to pytanie odpowiedzi.

WNIOSEK – 88 organizacji wskazało gotowość do świadczenia usług w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3. Na podstawie rozmów z organizacjami, które zajmują się uchodźcami i mają dostęp do rodzin z dziećmi diagnozujemy narastający problem wymuszonej bierności. Oznacza to, że kobiety są chętne do działania, niestety nie mogą zaangażować się ze względu na brak instytucjonalnej (nawet okresowej opieki nad dziećmi).

REKOMENDACJA – rekomendujemy stopniowe uruchamianie programów opieki, przy zaangażowaniu osób przybywających do Polski z Ukrainy po 24 lutego 2022 roku. Organizacja takich programów uwolni aktywność kobiet.

Cytat z badań pogłębionych-jakościowych – „*Tutaj największe znaczenie ma bariera językowa, czasem trudno tłumaczy się sprawy rodzicom w języku polskim, a co dopiero w innym języku. No i kto też za takie usługi opieki zapłaci?*”

Pytanie 6. Ile dzieci moglibyście Państwo przyjąć pod opiekę (dotyczy dzieci przedszkolnych)?

Podobnie jak w przypadku opieki nad dziećmi do lat trzech (we wcześniejszym pytaniu), otrzymaliśmy aż 149 deklaracji podmiotów odnośnie świadczenia usług w zakresie opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym.

Pyt. 6. Ile dzieci moglibyście Państwo przyjąć pod opiekę (dotyczy dzieci przedszkolnych)? [N = 149], gdzie N = liczba wszystkich udzielonych na to pytanie odpowiedzi.

WNIOSEK – dostępność 149 instytucji mogących świadczyć stosowną opiekę.

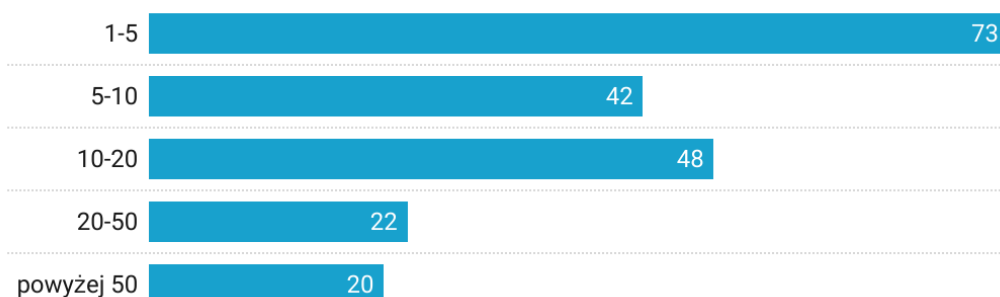
REKOMENDACJA – rekomendujemy stopniowe uruchamianie programów opieki, przy zaangażowaniu kobiet przybywających do Polski z Ukrainy po 24 lutego 2022. roku.

Cytat z badań pogłębionych-jakościowych – „*Trzeba zorganizować dzieciom opiekę, nie dla samych dzieci, ale dla matek, które muszą zebrać myśli, muszą odetchnąć. Przecież muszą się znaleźć jakoś w nowej rzeczywistości. One też chcą pracować...Może nie wszystkie, ale część na pewno chce...*”

Pytanie 7. Ile osób moglibyście Państwo objąć wsparciem realizując usługi opiekuńcze?

Duża liczba podmiotów sektora ekonomii społecznej mogą objąć usługami opiekuńczymi uchodźców z Ukrainy w zależności od zgłaszanych potrzeb (zarówno dla kilku, jak i kilkudziesięciu osób).

Pyt. 7. Ile osób moglibyście Państwo objąć wsparciem realizując usługi opiekuńcze? [N = 205], gdzie N = liczba wszystkich udzielonych na to pytanie odpowiedzi.

WNIOSEK – dostępność 205 podmiotów mogących świadczyć stosowną opiekę.

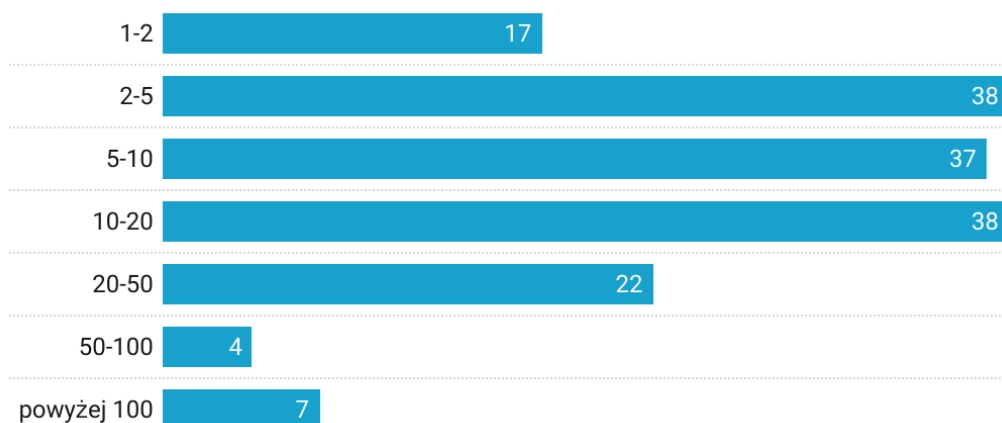
REKOMENDACJA – rekomendujemy stopniowe uruchamianie programów opieki, przy zaangażowaniu Ukraińców i Ukrainek, część instytucji jest otwarta na takie rozwiązania. Dodatkowo rekomendujemy wsparcie organizacji świadczących usługi opiekuńcze w nauce języka ukraińskiego. Z badań wynika, że bariera językowa jest dużym problemem.

Cytat z badań pogłębionych - jakościowych : „Jeżeli tylko uruchomimy programy opieki dla osób starszych czy zależnych, to dzwońcie do nas od razu. Jesteśmy gotowi...”.

Pytanie 8. Ile posiadają Państwo dostępnych miejsc noclegowych, które mogłyby być przeznaczone dla uchodźców z Ukrainy?

Respondenci zadeklarowali udostępnienie miejsc noclegowych dla uchodźców z Ukrainy, przeważają deklaracje na poziomie kilkunastu lub kilkudziesięciu miejsc.

Pyt. 8. Ile miejsc posiadają Państwo dostępnych miejsc noclegowych, które mogłyby być przeznaczone dla uchodźców z Ukrainy? [N = 163], gdzie N = liczba wszystkich udzielonych na to pytanie odpowiedzi.

WNIOSEK – dostępność 163 instytucji mogących świadczyć usługi dostępności baz noclegowych.

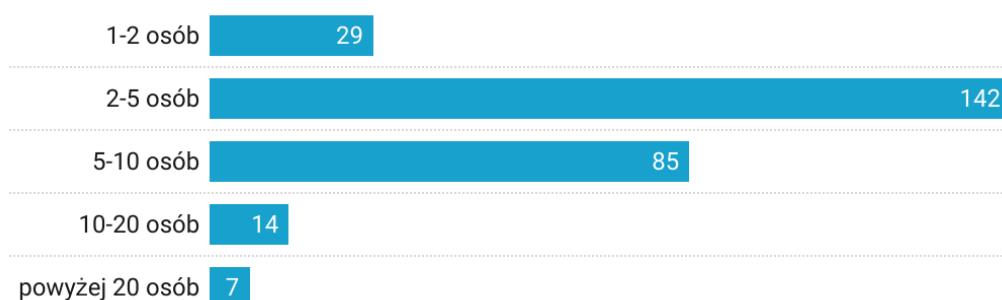
REKOMENDACJA – rekomendujemy stopniowe uruchamianie miejsc noclegowych przy wykorzystaniu dostępnego potencjału organizacji. Jednocześnie niezbędne jest uruchamianie programów komplementarnych, ponieważ w dużych grupach uchodźczych zaczynają się pojawiać problemy związane z kryzysami psychicznymi, w tym ataki paniki, bierność i rezygnacja, problemy z alkoholem itp.

Cytat z badań pogłębianych – jakościowych: „Na ten moment skupiamy się na realizacji podstawowych potrzeb, w tym lokalowych, ale dalej będzie trudniej, chociaż samych miejsc zacznie zaraz brakować, to na 100 %. To nie będzie na krótko”.

Pytanie 9. Jakie możliwości transportu osób Państwo posiadają za „jednym razem”?

Dużo podmiotów posiada potencjał pozwalający na świadczenie usług transportowych, który chce udostępnić dla uchodźców z Ukrainy.

Pyt. 9. Jakie możliwości transportu osób Państwo posiadają za „jednym razem”? [N = 277], gdzie N = wszystkie udzielone na to pytanie odpowiedzi.

Pytanie 10. Jakie pojazdy transportu rzeczowego Państwo posiadacie?

Usługi transportowe, zgodnie z otrzymanymi deklaracjami, byłyby świadczone głównie z wykorzystaniem samochodów osobowych, ale przy wykorzystaniu samochodów specjalistycznych.

Pyt. 10. Jakie pojazdy transportu rzeczowego Państwo posiadacie? [N = 324]

WNIOSEK – podmioty deklarują potencjał związany z transportem osób/rzeczy (w deklaracjach przeważają pojazdy mniejsze).

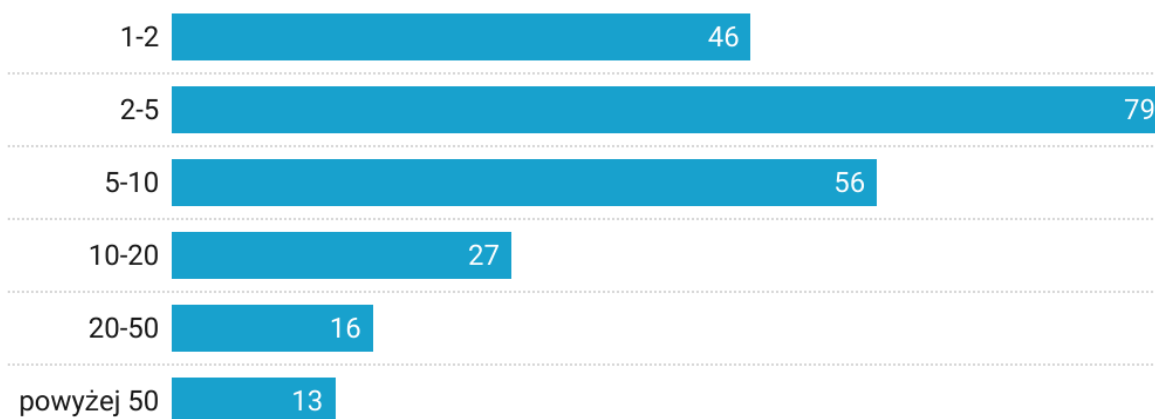
REKOMENDACJA – rekomendujemy uruchomienie programów diagnostycznych potrzeb transportowych – PES i PS posiadają zdolności transportowe pozwalające na wsparcie uchodźców.

Cytat z badań pogłębionych-jakościowych – „*Jasne, że możemy wozić, jak trzeba pomożemy, jest tylko taka sprawa, że trzeba jakoś ustalić kiedy i gdzie, jeśli będzie tego dużo, to koszty też duże, więc na teraz jak możemy pomożemy... Zobaczymy jak później*”.

Pytanie 11. Ile osób z niepełnosprawnościami mogłoby zostać otoczone opieką w Państwa podmiocie?

Organizacje uwzględniają również potrzeby osób z niepełnosprawnościami i zapewnią opiekę zazwyczaj dla kilkorga potrzebujących osób, choć zgłaszają również możliwości wsparcia dla 10 lub więcej osób.

Pyt. 11. Ile osób z niepełnosprawnościami mogłoby zostać otoczone opieką w Państwa podmiocie? [N = 237], gdzie N = liczba wszystkich udzielonych na to pytanie odpowiedzi.

WNIOSEK – 237 instytucji jest gotowych do objęcia wsparciem osób z niepełnosprawnościami.

REKOMENDACJA – na podstawie analizy pogłębionej rekomendujemy uruchomienie programów mających za zadanie identyfikować potrzeby osób z niepełnosprawnościami, ponieważ powinny one trafić do odpowiednio przygotowanych placówek. Rekomendujemy również wsparcie instytucji świadczących wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami w zakresie języka ukraińskiego.

Cytat z badań pogłębionych-jakościowych – „*Mamy miejsca w naszych placówkach, ale nie wiemy, jak wyglądają regulacje, jak możemy pomagać? W tym jest problem. Trzeba doprecyzować, co kto może, na jak długo?*”.

Pytanie 12. Jakiego rodzaju specjalistów mogliby Państwo zaoferować?

Wśród specjalistów oferowanych przez respondentów wskazywane są osoby o różnych profesjach, co pozwala zapewnić kompleksowe wsparcie osób z Ukrainy. Szczególnie dostępni są trenerzy umiejętności społecznych, doradcy zawodowi, psycholodzy (również dziecięcy), psychiatrzy, psychoterapeuci. Znaczna część organizacji może zapewnić tłumaczy.

Pyt. 12. Jakiego rodzaju specjalistów mogliby Państwo zaoferować? [N = 360], gdzie N = liczba wszystkich udzielonych na to pytanie odpowiedzi.

WNIOSEK – dostępność 360 instytucji oferujących pomoc specjalistyczną.

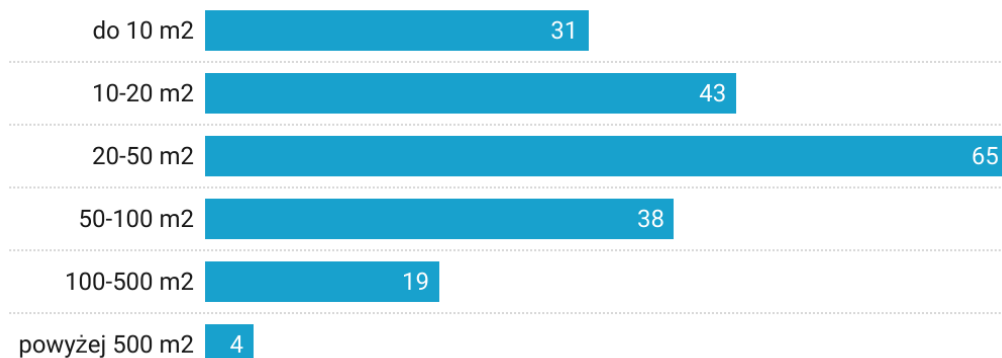
REKOMENDACJA – pilne uruchomienie programów wsparcia specjalistów. W trakcie rozmów z organizacjami przyjmującymi uchodźców wielokrotnie wskazywano na traumy, depresje, problemy emocjonalne. Niezbędna jest organizacja wsparcia zdrowia psychicznego dla uchodźców, ale i dla osób/instytucji świadczących pomoc.

Cytat z badań pogłębionych – jakościowych: „Przyjeżdżające osoby do nas mają takie same problemy, z jakimi borykamy się w Polsce, będą zdarzać się traumy, depresje, problemy z alkoholem. To nie jest tak, że przyjeżdżają do nas osoby, które przed wojną nie miały problemów. Te problemy mogą się intensyfikować. Trzeba myśleć o tym jak wesprzeć rodziny, które przyjęły uchodźców. One również muszą mieć wsparcie instytucji, państwa, kogokolwiek. To są trudne i wrażliwe sprawy.”.

Pytanie 13. Jaką wielkość powierzchni magazynowej mogliby Państwo przeznaczyć na magazyny?

Organizacje mogą zapewnić, zależnie od potrzeb, usługi magazynowe z uwzględnieniem posiadanych warunków lokalowych, a także wsparcia osób zaangażowanych w działania organizacji.

Pyt. 13. Jaką wielkość powierzchni magazynowej mogliby Państwo przeznaczyć na magazyny? [N = 196], gdzie N = liczba wszystkich udzielonych na to pytanie odpowiedzi.

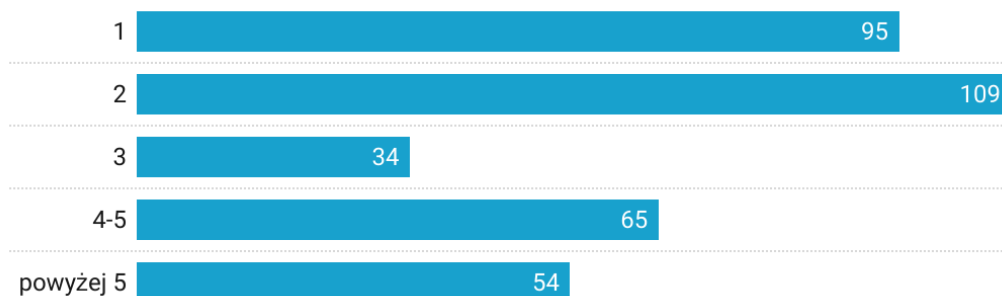

Cytat z badań pogłębionych – jakościowych: „Mamy miejsce, ale nie jest jego dużo, możemy parę rzeczy okresowo przyjmować, musi być jednak tak, że ktoś wie, gdzie je dostarczać. Niektóre z rzeczy mają okresowy termin ważności. Musi być system ich dystrybucji, bo już widzimy, że wola w ludziach jest ogromna i czasem ta wola też może być problemem, jak się mądrze tym nie zarządzi”.

Pytanie 14. Dla ilu osób mogliby Państwo przedstawić ofertę zatrudnienia dla osób z Ukrainy?

Większość organizacji deklaruje, w oparciu o analizę własnych potencjałów oraz otoczenia lokalnego, możliwość zatrudnienia do kilku osób z Ukrainy. Pomocne w tych działaniach są bardzo dobre relacje w środowisku lokalnym, które doprowadzą do znalezienia pracy.

Pyt. 14. Dla ilu osób mogliby Państwo przedstawić ofertę zatrudnienia dla osób z Ukrainy? [N = 357], gdzie N = liczba wszystkich udzielonych na to pytanie odpowiedzi.

WNIOSEK – dostępność 357 instytucji gotowych zaproponować oferty pracy dla uchodźców z Ukrainy.

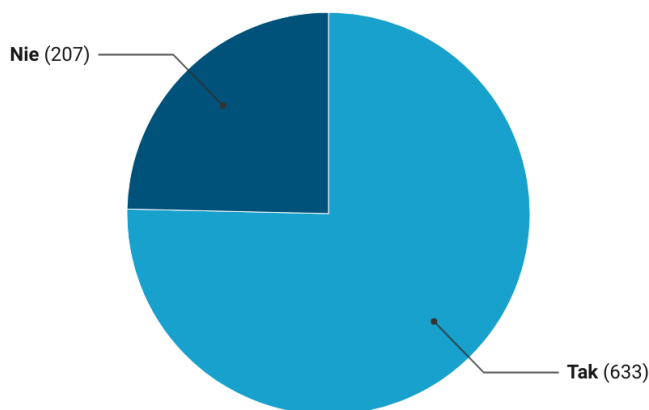
REKOMENDACJA – część z PES jest w stanie zapewnić miejsca pracy nieodpłatnie, jednakże duża część przy pomocy wsparcia zewnętrznego finansowania. Rekomendujemy rozszerzenie programów prozatrudnieniowych finansowanych z środków państwowych oraz UE o uchodźców z Ukrainy.

Cytat z badań pogłębionych - jakościowych: „Chcemy zatrudniać, ale należałoby zastanowić się jak zorganizować równoczesne wsparcie dla tych osób, trochę się boimy, bo nie wiadomo na jak długo, na jakich zasadach, czy ktoś w tym pomoże”.

Pytanie 15. Czy w przypadku organizacji programów finansowego wsparcia z różnych źródeł, rozważylibyście Państwo zatrudnienie osób z Ukrainy?

W nawiązaniu do wcześniejszego pytania należy wskazać, że konieczne jest zapewnienie programów finansowego wsparcia zatrudnienia - 633 podmioty (75%) zadeklarowało chęć wsparcia osób z Ukrainy na lokalnych rynkach pracy.

Pyt. 15. Czy w przypadku organizacji programów finansowego wsparcia z różnych źródeł, rozważylibyście Państwo zatrudnienie osób z Ukrainy? [N = 840], gdzie N = liczba wszystkich odpowiedzi udzielonych na to pytanie.

WNIOSEK – 633 instytucji deklaruje tworzenie miejsc pracy w momencie uzyskania finansowania zewnętrznego.

REKOMENDACJA – ze względu na wyniki rekomendujemy uruchomienie programów subsydiowanego zatrudnienia oraz programów stażowych. Bardzo przydatnym może być mechanizm zakupów interwencyjnych, którego elementem może być zatrudnianie osób przybywających z Ukrainy do realizacji usług społecznych.

Cytat z badań pogłębionych – jakościowych: „Programy muszą być uwolnione dla uchodźców z Ukrainy, musi być tak, że na zatrudnioną osobę z Ukrainy musi być przyznana pomoc z państwa, czy z UE na takich zasadach jak dla osób ze wspólnoty, innego wyjścia po prostu nie ma”.

Pytanie 16. Ile prania mogą Państwo obsłużyć dziennie (proszę wpisać w kg)?

Podmioty sektora ekonomii społecznej mogą świadczyć usługi pralnicze, choć deklarowany zakres jest raczej niewielki i wynika przede wszystkim z możliwości osób angażujących się w działania poszczególnych podmiotów.

Pyt. 16. Ile prania mogą Państwo obsłużyć dziennie (proszę wpisać w kg)? [N = 80], gdzie N = liczba wszystkich odpowiedzi udzielonych na to pytanie.

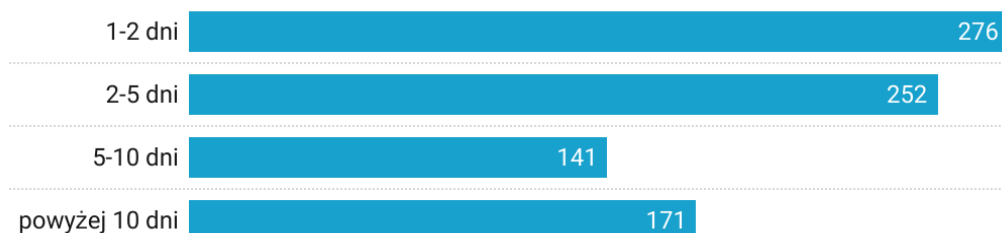
WNIOSEK – gotowość 80 podmiotów do świadczenia usług prania, zdecydowana większość wynika z własnych zasobów kadrowych poszczególnych instytucji, ale identyfikujemy też instytucje zajmujące się tematem zawodowo.

REKOMENDACJA – ze względu na wyniki rekomendujemy uruchomienie programów, które mogłyby rekompensować świadczenie usług prania.

Pytanie 17. W jakim czasie byliby Państwo gotowi do realizacji usług wskazanych w formularzu?

Organizacje widzą potrzebę podjęcia niezwłocznych działań w obliczu kryzysu humanitarnego i wiele z nich podejmuje już działania w tym zakresie. Większość organizacji deklaruje zintensyfikowanie działań oraz podjęcie świadczenia nowych usług jak to tylko możliwe, nawet w perspektywie 5 dni (528 wskazań, tj. 63%).

Pyt. 17. W jakim czasie byliby Państwo gotowi do realizacji usług wskazanych w formularzu? [N = 840], gdzie N=liczba wszystkich odpowiedzi udzielonych na to pytanie.

WNIOSEK – gotowość intensyfikacji działań w czasie do 10 dni deklaruje aż 669 podmiotów.

REKOMENDACJA – ze względu na wyniki rekomendujemy uruchomienie programów pomocowych w możliwie, w jak najszybszym czasie.

Cytaty z badań pogłębionych – jakościowych:

„Jesteśmy w stanie świadczyć pomoc już, nawet więcej, my już pomagamy”

„Wola pomocy jest ogromna nic nie zarabiam teraz, tylko pomocą się zajmuję”

„Wszyscy żyją tylko pomocą, jest to naprawdę ważne, by tego nie zepsuć, w dalszym czasie trzeba zadbać też o siebie, swoje rodziny”

„To co się dzieje to jakaś masakra, ale jesteśmy gotowi, będziemy dalej wspierać, działać, organizować”

„Przepraszam, ale przygotowuje wycinanki i kolorowanki dla dzieci z Ukrainy, muszę kończyć, praca czeka”

„Cały czas organizujemy, cały czas rozmawiamy i spotykamy się by to jakoś poukładać, ale przede wszystkim to wszystko już się toczy, ta pomoc płynie...”

ANEKS: OPIS WYBRANYCH DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH PRZEZ PODMIOTY EKONOMII SPOŁECZNEJ W REAKCJI NA KRYZYS ZWIĄZANY Z WOJNĄ W UKRAINIE

DUŻE MIASTO WOJEWÓDZKIE (POW. 200 TYSIĘCY MIESZKAŃCÓW)

SIEĆ WSPARCIA -M. WROCŁAW – WROCŁAWSKA SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA- TOWARZYSTWO POMOCY IM. ŚW. BRATA ALBERTA (WROCŁAW, WOJ. DOLNOŚLĄSKIE):

Prezentowany model wsparcia polega na prowadzonych równolegle działaniach wielokierunkowych:

- spółdzielnia socjalna we współpracy z Towarzystwem im. św. Brata Alberta przygotowuje punkty lokacyjne na 450 osób.
- spółdzielnia socjalna remontuje pustostany, które są w zasobach miasta Wrocławia oraz przygotowuje je do zamieszkania przez uchodźców z Ukrainy.
- spółdzielnia socjalna wypełnia luki transportowe, pomaga organizować i transportować dary,
- wraz z m. Wrocław spółdzielnia socjalna przygotowuje realizację zadania dot. obsługi punktów lokacyjnych.
- spółdzielnia we współpracy z m. Wrocław oraz Towarzystwem dostarcza swoich pracowników do zadań technicznych, remontowych, porządkowych, transportowych i organizacyjnych.

ŚREDNIE MIASTA WOJEWÓDZKIE DO 150 TYS.. MIESZKAŃCÓW

SIEĆ WSPARCIA STOWARZYSZENIE POMOCY BLIŹNIEMU IM. BRATA KRYSZYNA W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM
- WOJEWODA – LOKALNE JST - OŚCIENNE GMINY - POWIAT –(GORZÓW WIELKOPOLSKI, WOJ. LUBUSKIE)

- Stowarzyszenie współpracuje z województwem w zakresie koordynacji pomocy, bezpośrednio przyjęło w prowadzonym przez siebie ośrodku kolonijnym 152 osoby z Ukrainy, w prowadzonej przez siebie noclegowni 51 osób.
- Stowarzyszenie w kooperacji z samorządami oraz za pomocą realizowanych programów może mieć dostęp do 60 ton żywności, która została zgromadzona, do końca roku organizacja jest wydolna w zakresie żywienia ok 600 osób dziennie (przy odpowiednim zarządzaniu zasobami).

- W kooperacji lokalnymi gminami organizowane są działania edukacyjne dla dzieci z Ukrainy, stowarzyszenie prowadzi działania w zakresie świetlicy opiekuńczej dla młodszych dzieci i świetlicy edukacyjnej dla starszych dzieci,
- Stowarzyszenie dysponuje kadrami psychologów, psychoterapeutów oraz prawnika.

BYŁE MIASTA WOJEWÓDZKIE TRACĄCE SWOJE FUNKCJE SPOŁECZNO-GOSPODARCZE DO 100 tys. MIESZKAŃCÓW

SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA NA WINIARACH – CARITAS (GNIEZNO, WOJ. WIELKOPOLSKIE)

prezentowany model wsparcia dominującego, ze względu na specyfikę działalności gospodarczej spółdzielni socjalnej (spółdzielnia gastronomiczna):

- Spółdzielnia socjalna żywi uchodźców z Ukrainy – zakres żywienia to śniadania, obiady, kolacje, żywione są osoby, która trafiają pod opiekę Caritas,
- Spółdzielnia socjalna posiada zdolności dzienne na ok. 150 obiadów,
- Spółdzielnia socjalna dodatkowo pomaga uchodźcom w przebrnięciu przez procesy rejestracyjne, administracyjne, kontaktach z placówkami medycznymi.

SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA BLUES HOSTEL (KONIN, WOJ. WIELKOPOLSKIE)

- Spółdzielnia prowadzi w centrum miasta hostel. Część pomieszczeń decyzją spółdzielni została przeznaczona dla osób z niepełnosprawnościami uciekających z Ukrainy.

ESWIP - Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Pozarządowych (ELBLĄG, WOJ. WARMIŃSKO - MAZURSKIE)

- Stowarzyszenie prowadzi hostel Dom Pod Cisem. Pomieszczenia i usługi zostały przeznaczone dla osób uciekających z Ukrainy.

MIASTO POWIATOWE DO 50 tys. MIESZKAŃCÓW

SIĘĆ WSPARCIA FUNDACJA REGION RAZEM – LOKALNE SAMORZĄDY – LOKALNE RADIO (WRZEŚNIA, WOJ. WIELKOPOLSKIE)

- Fundacja będąc administratorem nieruchomości organizuje punkt informacyjny dla społeczności lokalnej, podjęła się zbierania informacji dot. potrzeb uchodźców oraz możliwości ich realizacji przez mieszkańców lokalnych oraz lokalne organizacje, w tym JST,
- Fundacja organizuje bazy magazynowe przy wsparciu JST,
- Fundacja sieciuje specjalistów tj. terapeuci , tłumacze, lekarze itp.
- Fundacja przy wsparciu radia organizuje cykle radiowe, które mają za zadanie przybliżyć kulturę Ukraińską i Polską.

SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA BON APPETIT (KOŚCIAN, WOJ. WIELKOPOLSKIE)

- spółdzielnia dostarcza potrzebne rzeczy instytucjom pomocowym działającym przy granicy polsko-ukraińskiej w województwie lubelskim,
- spółdzielnia włączyła się w akcję „Hrubieszów pomaga Ukrainie“ poprzez organizację zbiórki żywności, środków czystości, środków oparunkowych.

SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA WĘGROWIANKA (WĘGRÓW, WOJ. MAZOWIECKIE)

- przygotowywanie miejsc noclegowych dla osób uciekających z Ukrainy.

MIASTA (MNIEJ NIŻ 10 TYS. MIESZKAŃCÓW), TERENY WIEJSKIE:

SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA SOLNICZKA – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA SOLNA DOLINA – ŚRODOWISKO LOKALNE (KŁODAWA, WOJ. WIELKOPOLSKIE)

- Spółdzielnia socjalna żywi uchodźców 16 osób, które znajdują się na terenie gospodarstwa agroturystycznego;

- Spółdzielnia socjalna przy pomocy Lokalnej Grupy Działania prowadzi zbiórki potrzebnej żywności oraz rzeczy dla uchodźców z Ukrainy;
- Spółdzielnia dysponuje potencjałem do świadczenia usług żywieniowych.

WIELOBRANŻOWA SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA MAKS (CHORKÓWKA, WOJ. PODKARPACIE) – ŚRODOWISKO LOKALNE

- Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna MAKS, która jest organem prowadzącym *Niepubliczne Przedszkole Misiowo* w Chorkówce, przygotowuje się na przyjęcie 10-15 osób z Ukrainy, adaptując nieużytkowane do tej pory pomieszczenia.

SPÓŁDZIELNIA SOCJALNA DOBRY DZIEŃ (DUŃKOWICE, WOJ. PODKARPACIE)

- Organizacja zbiórki przedmiotów dla osób, które pozostały na Ukrainie. Potrzebne są naczynia jednorazowe - talerze, sztućce, kubki, miseczki itd.

Dodatkowo działania pomocowe prowadzą już: Spółdzielnia Socjalna Kooperacja (noclegi, Sopot), Spółdzielnia Socjalna Zeroban (szycie flag, Gdańsk), Spółdzielnia Socjalna Ogniwo (kawiarnia, kąpielarnia, Kraków), Spółdzielnia Socjalna Kuźnia Talentów (zbiórki, żywność, Hrubieszów) i wiele, wiele innych spółdzielni socjalnych, przedsiębiorstw społecznych z całego kraju.

PODSUMOWANIE

W sytuacji trwającego obecnie kryzysu związanego z wojną w Ukrainie niezbędnym jest pełne zaangażowanie dostępnych zasobów organizacyjnych przedsiębiorstw społecznych oraz podmiotów ekonomii społecznej. Już na poziomie diagnozy widać masowe zaangażowanie organizacji w działania pomocowe - w badaniu wzięła udział bezprecedensowa liczba przedsiębiorstw społecznych/podmiotów ekonomii społecznej, a we współpracy przy jego przeprowadzeniu zaangażowały się ośrodki wsparcia ekonomii społecznej z całego kraju. Ważnym uzupełnieniem zebranych danych jest informacja, iż zasoby, którymi posługują się badane organizacje ulegają stopniowemu uszczupleniu. Niezbędne jest zatem zaangażowanie dodatkowych środków, które trafią

do określonych instytucji. Zarówno w strefie deklaracji jak w już podejmowanych przez PS/PES działaniach widać silne zaangażowanie organizacji sektora ekonomii społecznej zarówno w aglomeracjach miejskich jak i w mniejszych miejscowościach oraz na terenach wiejskich. Warto również podkreślić potencjał sektora do świadczenia wsparcia zarówno w perspektywie krótko- jak i długofalowej o czym świadczy gotowość do tworzenia miejsc pracy w PES i PS. Biorąc pod uwagę, że 633 organizacje, w przypadku dedykowanych programów są w stanie podjąć się wyzwania tworzenia miejsc pracy dla uchodźców trzeba by rozważyć uruchomienie programów tworzenia takich miejsc za pomocą np. programów prowadzonych przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej.

PODZIĘKOWANIA

Za współpracę i pomoc w przeprowadzeniu badania pragniemy podziękować: Ogólnopolskiemu Związkowi Rewizyjnemu Spółdzielni Socjalnych, a także Ośrodkom Wsparcia Ekonomii Społecznej z całego kraju, w tym w szczególności: Siedleckiemu Ośrodkowi Wsparcia Ekonomii Społecznej, Ośrodkowi Wsparcia Ekonomii Społecznej TŁOK, Kujawsko-Pomorskiemu Ośrodkowi Wsparcia Ekonomii Społecznej, Warszawskiemu Ośrodkowi Wsparcia Ekonomii Społecznej, Rzeszowskiemu Ośrodkowi Wsparcia Ekonomii Społecznej, Podkarpackiemu Ośrodkowi Wsparcia Ekonomii Społecznej, Małopolskiemu Ośrodkowi Wsparcia Ekonomii Społecznej, Ośrodkowi Wsparcia Ekonomii Społecznej w Zielonej Górze, Ośrodkowi Wsparcia Ekonomii Społecznej w Łodzi, Sieci Zachodniopomorskiej Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej, Dolnośląskiemu Ośrodkowi Wsparcia Ekonomii Społecznej, Fundacji Rozwoju Ekonomii Społecznej – ROWES 2.0, OWES Obszaru Rybnickiego, Jurajskiemu Ośrodkowi Wsparcia Ekonomii Społecznej, Kielecko-Ostrowieckiemu Ośrodkowi Wsparcia Ekonomii Społecznej, OWES Centrum KLUCZ, Wielkopolskiemu Centrum Ekonomii Solidarnej, OWES ETAP, Świętokrzyskiemu Ośrodkowi Wsparcia Ekonomii Społecznej Caritas Diecezji Kieleckiej, Ośrodkowi Wsparcia Ekonomii Społecznej w Olsztynie oraz Ośrodkowi Wsparcia Ekonomii Społecznej w Nidzicy.

Razem możemy wszystko. A na pewno bardzo, bardzo dużo!

Zespół Stowarzyszenia Na Rzecz Spółdzielni Socjalnych, Wielkopolski Ośrodek Ekonomii Społecznej.